

Συνοπτική Τελική Έκθεση Αποτελεσμάτων του Έργου

LIFE AMYBEAR LIFE15 NAT/GR/001108

Βελτίωση των συνθηκών συνύπαρξης
ανθρώπου και αρκούδας στο Δήμο Αμυνταίου

Το έργο LIFE15 NAT/GR/001108 – LIFE AMYBEAR συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Πράσινο Ταμείο και τους δικαιούχους του έργου.

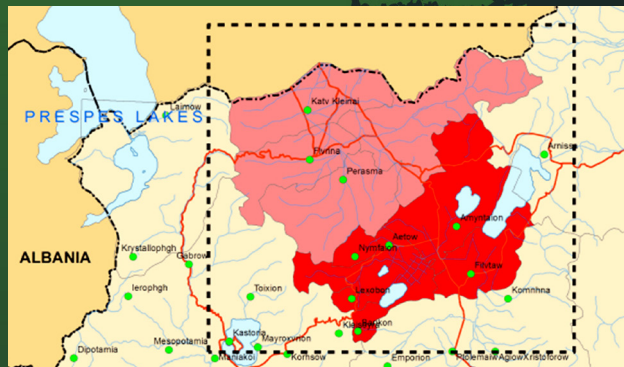
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην Ευρώπη οι δύο τελευταίοι αιώνες, στάθηκαν αρκετοί για να μειωθούν οι πληθυσμοί της αρκούδας κατά 50% και ο βιότοπός της κατά 60%. Σήμερα, στην Ευρώπη η καφέ αρκούδα ζει σε μικρούς απομονωμένους πληθυσμούς. Στην περιοχή του έργου, στον Δήμο Αμυνταίου και στον Δήμο Φλώρινας ο πληθυσμός της καφέ αρκούδας (*Ursus arctos**) εκτιμήθηκε, στο πλαίσιο του έργου LIFE AMYBEAR, σε περίπου 160 άτομα. Ωστόσο, ο πληθυσμός αυτός χρήζει ειδικής διαχείρισης, ώστε να μη τεθεί σε κίνδυνο στο μέλλον από τη μείωση της γενετικής του ποικιλότητας, η οποία μπορεί να οδηγήσει τον πληθυσμό σε εξαφάνιση καθώς ο αριθμός των αναπαραγωγικών θηλυκών ατόμων αρκούδας στην περιοχή εκτιμήθηκε σε λιγότερα από 50, ο οποίος θεωρείται ικανοποιητικός για την πρόληψη της ενδογαμίας (Frankham et al, 2002).

Η αρκούδα και ο άνθρωπος αποτελούν παράλληλα αναπόσπαστα κομμάτια ενός φυσικού οικοσυστήματος. Η αλληλεπίδραση αυτή δημιουργεί διάφορα προβλήματα που είναι γνωστά εδώ και πολλά χρόνια, όπως οι ζημιές στην αγροτική οικονομία (κτηνοτροφία, μελισσοκομία, καλλιέργειες), αλλά και άλλα που έχουν παρατηρηθεί σχετικά πρόσφατα σε αξιοσημείωτη ένταση, όπως η προσέγγιση αρκούδων σε οικισμούς ή η αύξηση του αριθμού θανατηφόρων τροχαίων ατυχημάτων όπου εμπλέκονται αρκούδες. Η ένταση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στη διαταραχή των οικοσυστημάτων της αρκούδας που προκαλούν οι εξελίξεις στις υποδομές.

Παράλληλα, εκτός από αρνητικές, έχουν ήδη αναγνωριστεί και θετικές αλληλεπιδράσεις, όπως η εδώ και χρόνια ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού γύρω από τον άξονα Αετού-Νυμφαίου, που οφείλεται κυρίως στην ύπαρξη του Καταφυγίου Κέντρου Προστασίας Αρκούδας στην περιοχή. Ο πολλαπλασιασμός και η διάχυση των ωφελειών στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου, παραμένει ζητούμενη καθώς και ένας από τους βασικούς στόχους του έργου. Στο πλαίσιο αυτό καταφέραμε να εφαρμόσουμε δράσεις προς την κατεύθυνση αυτή, με τη σημαντική συμβολή διάφορων φορέων της περιοχής και της κοινής γνώμης.

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Ο κύριος στόχος του έργου είναι η βελτίωση της κατάστασης διατήρησης της καφέ αρκούδας με την επίτευξη της βιώσιμης διαχείρισης της συνύπαρξης ανθρώπου – αρκούδας μέσω της προώθησης της καλύτερης αλληλεπίδρασής τους.

Επιμέρους στόχοι είναι:

- Η διατήρηση της ανθρωπογενούς θνησιμότητας του πληθυσμού σε βιώσιμα επίπεδα, που δε θα πρέπει να υπερβαίνουν το 6% του πληθυσμού της καφέ αρκούδας στην περιοχή του έργου.
- Η διατήρηση το αναπαραγωγικών θηλυκών σε ποσοστό 10-12% από τον ελάχιστο εκτιμώμενο πληθυσμό της περιοχής
- Η βελτίωση του επιπέδου αποδοχής συγκεκριμένων ομάδων-στόχων σχετικά με τη συνύπαρξή τους με την καφέ αρκούδα.
- Η Βελτίωση της αναγνώρισης τις προστιθέμενης αξίας της καφέ αρκούδας σε σχέση με την ελκυστικότητα της περιοχής του έργου.
- Η ενίσχυση της επιχειρησιακής ικανότητας του προσωπικού των αρμόδιων φορέων διαχείρισης των περιστατικών αλληλεπίδρασης Ανθρώπου – Αρκούδας.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Στην Ελλάδα, τα τελευταία χρόνια το φαινόμενο της προσέγγισης αρκούδων σε οικισμούς ή /και κατοικημένες ζώνες παρατηρείται πιο συστηματικά. Η αρκούδα είναι ένα ιδιαίτερα έξυπνο ζώο και η συμπεριφορά της χαρακτηρίζεται από μια διαδικασία συνεχούς εκμάθησης. Έτσι, έχοντας η αρκούδα εύκολη πρόσβαση σε τροφή σε γύρω και μέσα σε οικισμούς, όπως σπρωφόρα, μελίτσια, κηπευτικά, οικιακά απορρίμματα σε κάδους και χωματερές, θα συνεχίζει να προσεγγίζει τις κατοικημένες περιοχές και να έρχεται σε άμεση επαφή με τον άνθρωπο.

Οι απώλειες που υφίστανται οι παραγωγοί της περιοχής (κτηνοτρόφοι, μελισσοκόμοι, γεωργοί) τόσο στην περιοχή του Δήμου Αμυνταίου όσο και την ευρύτερη περιοχή αποτελεί σημαντική πρόκληση για τους φορείς που καλούνται να αντιμετωπίσουν και να διαχειριστούν το ζήτημα της προσέγγισης της αρκούδας. Η Εγνατία Οδός και οι κάθετοι άξονές της κατακερματίζουν την άλλοτε ενιαία ζώνη εξάπλωσης της αρκούδας σε Πίνδο και Ροδόπη. Αυτό πιθανόν να επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στη γονιδιακή ροή και τη γενετική ποικιλότητα/ευρωστία του πληθυσμού στο μέλλον, αν δε ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα που αφορούν τη διατήρηση της συνδεσιμότητας του ενδιαιτήματος της Καφέ Αρκούδας. Στον νομό Φλώρινας υπάρχουν αρκετά καταγεγραμμένα ατυχήματα, τα περισσότερα εκ των οποίων κατανέμονται την περίοδο του καλοκαιριού και του φθινοπώρου, όπου εντοπίζεται η μεγαλύτερη δραστηριότητα των αρκούδων.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών υλοποιήθηκαν διαχειριστικές δράσεις βελτίωσης της συνύπαρξης ανθρώπου-αρκούδας, οι σημαντικότερες από τις οποίες ήταν:

- ▶ Εκτίμηση της κατανομής και του πληθυσμού της καφέ αρκούδας στην περιοχή
- ▶ Ταυτοποίηση περιοχών και τομέων δραστηριότητας με υψηλή πιθανότητα εμφάνισης περιστατικών αλληλεπίδρασης
- ▶ Εγκατάσταση προειδοποιητικών πινακίδων και εικονικού φράκτη στο οδικό δίκτυο της περιοχής
- ▶ Λειτουργία της Ομάδας Άμεσης Επέμβασης (ΟΑΕ) και ενίσχυσή της λειτουργίας της με την αγορά κατάλληλου εξοπλισμού:
- ▶ Εγκατάσταση ειδικών μεταλλικών κελυφών σε κάδους απορριμμάτων
- ▶ Διανομή και εγκατάσταση ηλεκτροφόρων περιφράξεων
- ▶ Δημιουργία δικτύου κτηνοτρόφων και ανταλλαγή και διάδοση ποιμενικών σκύλων φύλαξης κοπαδιών:
- ▶ Παραγωγή και διανομή κυτίου πρώτων βοηθειών δηλητηρίασης σκύλων:
- ▶ Διαβούλευση και συμμετοχή κοινωνικών εταίρων
- ▶ Δράσεις ενημέρωσης και εκπαίδευσης
- ▶ Ανάπτυξη τοπικού προτύπου της «Καφέ Αρκούδας» και απονομή σήματος σε επιχειρήσεις της περιοχής

**ΤΟ ΕΡΓΟ LIFE AMYBEAR ΕΧΕΙ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ
ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΑΥΤΩΝ**

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΑΦΕ ΑΡΚΟΥΔΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΥΨΗΛΗΣ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΑΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ ΤΗΣ

Μέσω του έργου κάναμε μία μεγάλη προσπάθεια εκτίμησης του πληθυσμού και της παρουσίας/κατανομής της καφέ αρκούδας, καθώς και της δραστηριότητας της στην περιοχή των Δήμων Αμυνταίου και Φλώρινας.

Ο πληθυσμός της καφέ αρκούδας

Το 2017 αναπτύξαμε και εγκαταστήσαμε στην περιοχή του έργου ένα δίκτυο 121 τριχοπαγίδων σε στύλους της ΔΕΗ με σκοπό τη συλλογή γενετικού υλικού καφέ αρκούδων. Συνολικά συλλέχθηκαν 500 δείγματα γενετικού υλικού αρκούδας (υπολείμματα τριχώματος) τα έτη 2017 και 2019. Στη συνέχεια τα δείγματα ταυτοποιήθηκαν μέσω γενετικής ανάλυσης (ανάλυση DNA) ώστε να εκτιμηθεί ο πληθυσμός της καφέ αρκούδας στην περιοχή το 2017 και το 2019. Τα αποτελέσματα και για τις δύο χρονικές περιόδους ήταν ταυτόσημα, καθώς εντοπίστηκαν 56 μοναδικά άτομα, ενώ ο πληθυσμός με στατιστικές μεθόδους εκτιμήθηκε σε 154 με 161 άτομα ενώ ο αριθμός των αναπαραγωγικών θηλυκών υπολογίστηκε χαμηλότερος από το όριο των 50 ατόμων που επαρκεί για την πρόληψη της ενδογαμίας στον πληθυσμό και τη διατήρηση του είδους (Frankham et al, 2002).

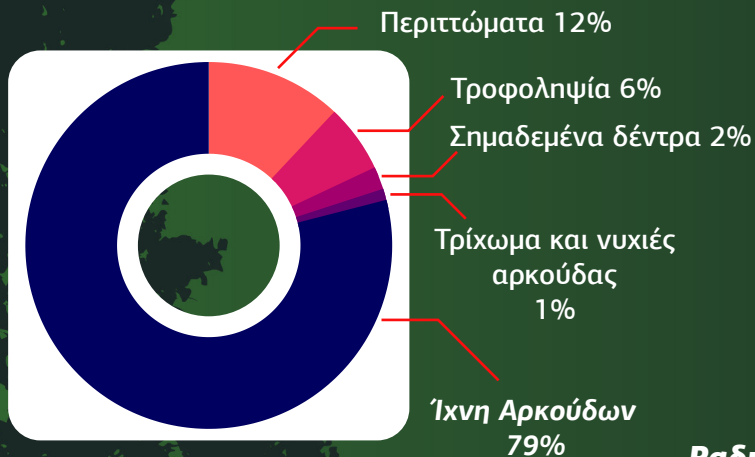
Οι περιοχές υψηλής πιθανότητας παρουσίας καφέ αρκούδας

Μέσω συλλογής βιοδηλωτικών δεδομένων, την τοποθέτηση φωτοπαγίδων (12 IR camera traps), τη ραδιοσήμανση τεσσάρων (4) αρκούδων και την τηλεπαρακολούθηση τους καθώς και τη συμπλήρωση τριών (3) ειδών ερωτηματολογίων μέσω σαράντα (40) συνεντεύξεων χαρτογραφήθηκαν οι περιοχές του Νομού Φλώρινας ανάλογα με το βαθμό εμφάνισης συγκρούσεων ανθρώπου – αρκούδας.

Συγκεκριμένα, το 2017 πραγματοποιήσαμε συστηματική έρευνα για την καταγραφή βιοδηλωτικών ενδείξεων παρουσίας της αρκούδας, όπου συλλέχθηκαν 355 βιοδηλωτικές ενδείξεις αρκούδας.

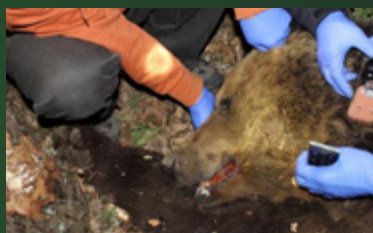

Συχνότητα παρατήρησης τύπων βιοδηλωτικών ενδείξεων

Φωτοπαγίδες

Για την καταγραφή της παρουσίας και της δραστηριότητας της καφέ αρκούδας χρησιμοποιήσαμε και φωτοπαγίδες. Συγκεκριμένα, έγινε χρήση 12 καμερών με αισθητήρες υπερύθρων (IR) για 1.612 ημέρες, όπου τοποθετήθηκαν σε συγκεκριμένες θέσεις με βάση μία προσαρμοσμένη έκδοση του δειγματοληπτικού πρωτοκόλλου του Apcrenaz (2012). Οι κάμερες έδωσαν 59.000 καρέ και οι αποτυπώσεις αρκούδας άγγιξαν τις 300.

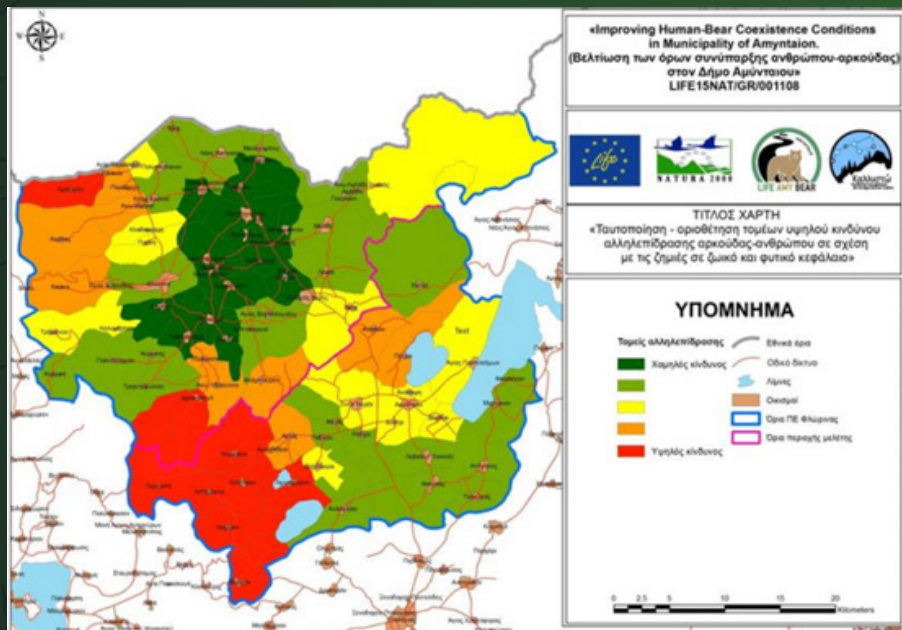
Ραδιοκολλάρα

Για να αποκτήσουμε μεγαλύτερη γνώση σχετικά με τα περάσματα της αρκούδας εφαρμόσαμε σε ένα συνολικό δείγμα τεσσάρων (4) ενήλικων αρσενικών αρκούδων τη μέθοδο της δορυφορικής τηλεμετρίας μέσω ραδιοκολλάρων. Η διάρκεια παρακολούθησης του δείγματος αρκούδων από τον γενικό πληθυσμό κυμάνθηκε από 2 εβδομάδες έως 6 μήνες. Συγκεκριμένα, αναλύσαμε 6.128 ραδιοεντοπισμούς.

Συνεντεύξεις

Τέλος, πραγματοποιήσαμε 40 συνεντεύξεις με ιδιοκτήτες-παραγωγούς κτηνοτροφικών μονάδων για να συλλεχθούν πληροφορίες σχετικά με την προσέγγιση της αρκούδας και τις απώλειες που αυτή έχει προκαλέσει.

Έτσι, ταυτοποιήσαμε τους τομείς υψηλού κινδύνου αρνητικής αλληλεπίδρασης (σύγκρουσης) ανθρώπου αρκούδας στην περιοχή του έργου, με στόχο την βελτιστοποίηση της χωροθέτησης των διαχειριστικών μέτρων που θα επιλεγούν για να λειτουργήσουν αντισταθμιστικά, ελαχιστοποιώντας τη σύγκρουση και κυρίως τις συνέπειές της στον πληθυσμό της αρκούδας αφενός και αφετέρου τις απώλειες στην αγροτική παραγωγή (που συνδέονται και με οικονομική ζημία) σε ότι αφορά τον ανθρώπινο παράγοντα (Χάρτης).

Μερτζάνης Γ. και συνεργάτες, 2018 LIFE15NAT/GR/001108 - Δράση A3

ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΑΡΚΟΥΔΑΣ

Η σύγκρουση με μεγάλα σαρκοφάγα, αποτελεί ένα από τα δυσκολότερα ζητήματα που συχνά καλούνται να αντιμετωπίσουν οι φορείς που εμπλέκονται με τη διαχείριση προστατευόμενων περιοχών και η οποία σε αρκετές περιπτώσεις επηρεάζει σημαντικά την αποδοχή από τον ντόπιο πληθυσμό των συνολικών προσπαθειών διατήρησης και διαχείρισης των περιοχών αυτών. Ο βασικός λόγος της μετακίνησης της αρκούδας γίνεται με αφορμή την αναζήτηση τροφής. Στο πλαίσιο αυτό, μέσω του έργου LIFE AMYBEAR, υλοποιήσαμε διάφορες δράσεις στην κατεύθυνση της αντιμετώπισης της σύγκρουσης ανθρώπου -αρκούδας στις περιοχές υψηλού κινδύνου.

Ειδικόί Κάδοι

Εύκολα προσβάσιμες πηγές τροφής κοντά σε οικισμούς, είναι η κύρια αιτία προσέλκυσης αρκούδας σε αυτούς. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να αποτρέπεται η πρόσβαση των αρκούδων σε οικιακά/ανθρωπογενή απορρίμματα , κάδους κομποστοποίησης, οπωρώνες, κυψέλες, ζώα και άλλες πηγές τροφίμων που βρίσκονται σε οικισμούς . Για να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα των απορριμμάτων, εγκαταστήσαμε 22 ειδικά μεταλλικά κελύφη στους κάδους επτά (7) τοπικών κοινοτήτων/οικισμών του Δήμου Αμυνταίου όπου έχει εντοπιστεί και καταγραφεί εμφάνιση ζώου.

Ηλεκτροφόρες Περιφράξεις

Ένα επιπλέον σημαντικό πρόβλημα της σύγκρουσης της ανθρώπου-αρκούδας, είναι οι ζημιές που προκαλεί η τελευταία στο αγροκτηνοτροφικό κεφάλαιο. Ένα χρήσιμο εργαλείο για τον έλεγχο των κτηνοτροφικών και των μελισσοκομικών εγκαταστάσεων είναι οι ηλεκτροφόρες περιφράξεις.

Για το λόγο αυτό, προμηθευτήκαμε 54 ηλεκτροφόρες περιφράξεις, εκ των οποίων 38 δόθηκαν σε μελισσοκόμους, κτηνοτρόφους και γεωργούς της περιοχής και οι υπόλοιπες κρατήθηκαν από τους εταίρους του έργου, ώστε να τις παραχωρούν σε περιπτώσεις προσέγγισης αρκούδας σε οικισμούς και οικονομικές δραστηριότητες στο μέλλον.

Δίκτυο Σκύλων Φύλαξης Κοπαδιών (ΣΦΚ)

Επιπρόσθετα, για την αποτροπή ζημιών στην κτηνοτροφία υλοποιήσαμε επιτυχώς τη δράση ανάπτυξης και υποστήριξης του δικτύου κτηνοτρόφων για την ανταλλαγή Σκύλων Φύλαξης Κοπαδιών (ΣΦΚ).

Το ευρύτερο δίκτυο στην περιοχή του έργου περιλαμβάνει 52 κτηνοτρόφους και ο πυρήνας του δικτύου περιλαμβάνει 29 ιδιοκτήτες ΣΦΚ. Συνολικά, δωρίστηκαν 66 κουτάβια ηλικίας δύο έως τριών μηνών και δώδεκα (12) ενήλικοι σκύλοι των δύο ελληνικών ποιμενικών φυλών.

Επίσης, 15 κτηνοτρόφοι του δικτύου συνεχίζουν την ανταλλαγή ΣΦΚ. Η ομάδα πεδίου του έργου πραγματοποίησε τις απαραίτητες επαφές μεταξύ των κτηνοτρόφων που έχουν στην ιδιοκτησία τους καλούς ΣΦΚ και οι προσπάθειες για την ανανέωση των μελών του δικτύου συνεχίζονται.

ΘΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΑΡΚΟΥΔΑΣ

Η πιο συχνή αιτία θανάτου της καφέ αρκούδας έχει ανθρωπογενή προέλευση και συγκεκριμένα μέσω παράνομων θανατώσεων ή τροχαίων ατυχημάτων. Τόσο οι παράνομες θανατώσεις, όσο και τα τροχαία αποτελούν κίνδυνο για την υγεία των ανθρώπων και των ζώων τους, καθώς συγκεκριμένα και των οδηγών και επιβατών των οχημάτων. Έτσι, μέτρα περιορισμού των παραπάνω λήφθηκαν κατά τη διάρκεια του έργου.

Κιτ πρώτων βοηθειών

Η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων που σκοπό έχουν την εξόντωση ζώων που προκαλούν ζημιές στη φυτική και ζωική παραγωγή επιφέρει αρκετές αρνητικές επιπτώσεις, που σκοπό έχουν την εξόντωση ζώων που προκαλούν ζημιές στη φυτική και ζωική παραγωγή, όπως η απώλεια των σκύλων φύλαξης κοπαδιών και άλλων ζώων της άγριας πανίδας ως παράπλευρη απώλεια. Μέσω του έργου μας, καταφέραμε να στηρίξουμε ενεργά τους κτηνοτρόφους της περιοχής δημιουργώντας ένα κιτ πρώτων βοηθειών, που περιέχει όλα τα απαραίτητα φάρμακα και τα σχετικά αναλώσιμα για τις πρώτες βοήθειες της δηλητηρίασης των σκύλων φύλαξης κοπαδιών. Συνολικά δωρίστηκαν 680 κιτ σε 47 οικισμούς. Οι συνεργάτες μας πραγματοποίησαν ενημερώσεις χρήσης του κιτίου.

Έτσι, μέχρι τη λήξη του έργου, καταφέραμε με τη χρήση 51 κιτιών να σωθούν 25 σκύλοι φύλαξης κοπαδιών και δύο κυνηγετικοί σκύλοι.

**Εγκατάσταση αποτρεπτικών συστημάτων
στο οδικό δίκτυο**

Στον νομό Φλώρινας για την περίοδο 2003-2021 τα καταγεγραμμένα θανατηφόρα ατυχήματα με αρκούδες ανέρχονταν σε 31. Τα περισσότερα ατυχήματα εντοπίζονται στους δυο παράλληλους οδικούς άξονες που ενώνουν το Αμύνταιο με το Δ.Δ Βεύης. Δώδεκα (12) περιστατικά εντοπίζονται στη νέα Εθνική οδό και πέντε (5) στην Παλαιά Εθνική οδό.

Προειδοποιητικές Πινακίδες

Για την αποτροπή συγκρούσεων οχημάτων με την άγρια πανίδα εγκαταστήσαμε συνολικά 28 προειδοποιητικές πινακίδες, μικρού, μεσαίου και μεγάλου μεγέθους σε συνολικό μήκος οδού 41,85 χλμ, οι οποίες ενημερώνουν τους οδηγούς για την ενδεχόμενη διέλευση αρκούδας.

Εικονικός Φράχτης

Επιπρόσθετα, εγκαταστάθηκε ειδικός «εικονικός» φράχτης, αποτελούμενος από ακουστικούς και οπτικο-ακουστικούς απωθητές, στη Νέα και Παλαιά εθνική Αμυνταίου Βεύης σε συνολικό μήκος 13,24 χλμ.. Η αποτελεσματικότητα του «εικονικού» φράκτη είναι πολύ υψηλή, καθώς το 86%, της άγριας πανίδας επηρεάστηκε αποτρεπτικά και δε διέσχισε το οδικό δίκτυο, σύμφωνα με το σύστημα παρακολούθησης που τοποθετήθηκε!

Επιπλέον, η αποτελεσματικότητα και ο αντίκτυπος των προειδοποιητικών πινακίδων ελέγχθηκε μέσω έρευνας ερωτηματολογίου που διανεμήθηκε.

**ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟ
ΤΟΥ 2020, ΠΟΥ
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΘΗΚΑΝ
ΟΙ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ ΚΑΙ Ο
ΕΙΚΟΝΙΚΟΣ ΦΡΑΧΤΗΣ,
ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΣΗΜΕΙΩΘΕΙ
ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΩΡΑ
(ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2022),
ΚΑΝΕΝΑ ΑΤΥΧΗΜΑ ΜΕ
ΑΡΚΟΥΔΑ ΣΤΟ ΟΔΙΚΟ
ΔΙΚΤΥΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.**

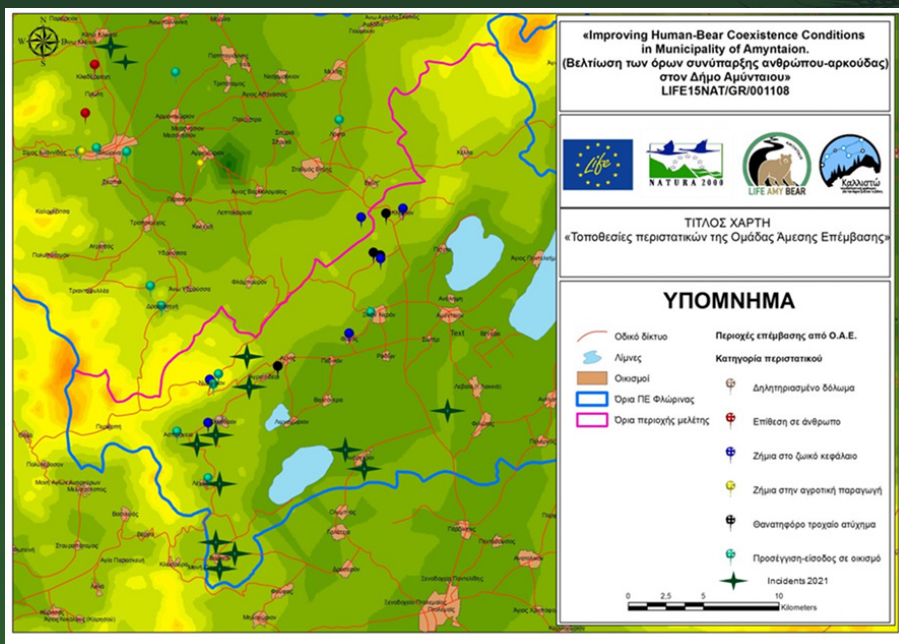

ΓΝΩΜΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ
Άλλαξε η οδηγική συμπεριφορά με τη θέαση των πινακίδων (μείωση ταχύτητας)	90%
Θεωρείται σκόνη ή αρκετά σκόνη η εγκατάσταση τέτοιων πινακίδων στο οδικό δίκτυο	86%
Έχουν δει έστω και μία από τις πινακίδες που εγκαταστάθηκαν	79%
Θεωρούν ότι τα μέτρα είτε δεν εφαρμόζονται είτε εφαρμόζονται μερικώς	98%

ΟΜΑΔΑ ΑΜΕΣΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΚΟΥΔΑ

Μία πολύ σημαντική δράση του έργου μας ήταν η λειτουργία της Μικτής Ομάδας Άμεσης Επέμβασης για την αρκούδα (ΟΑΕ). Η ομάδα αυτή διαμορφώθηκε σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα σχετικά άρθρα (4 και 5) του ΦΕΚ 272/07-02-2014.

Για μία διάρκεια πέντε (5) ετών, επενέβη σε 53 περιστατικά αλληλεπίδρασης ανθρώπου-αρκούδας στην περιοχή έργου. Συγκεκριμένα, 11,5% των επεμβάσεων αφορούσαν περιστατικά τροχαίων ατυχημάτων, 25% αφορούσαν συνολικές ζημιές στη γεωργική παραγωγή, 3,85% αφορούσαν σε περιπτώσεις επίθεσης σε άνθρωπο με τραυματισμό, 7,69% σε περιπτώσεις απεγκλωβισμού και τέλος 44,2% αφορούσαν περιπτώσεις προσέγγισης της αρκούδας σε κατοικημένες περιοχές.

Μερτζάνης Γ., 2020 LIFE15NAT/GR/001108 - Δράση C4

Για να ενισχυθεί η επιχειρησιακή ικανότητα της νεοσύστατης ΟΑΕ έγινε προμήθεια εξοπλισμού που περιλαμβάνει:

- ένα (1) όχημα για την έγκαιρη μετάβασή της ΟΑΕ στα σημεία αλληλεπίδρασης
- 45 κιτά ειδικού εξοπλισμού (κροτίδες, σειρήνες, σειρήνες με σπινθήρες, σφυρίκτρες, σφυρίκτρες με σπινθήρες, άσφαιρα κυτία, εκτοξευτή και κόρνα),
- καθώς κι άλλο εξοπλισμό απαραίτητο για την ορθότερη και αποτελεσματικότερη δράση της.

Γενική εκτίμηση είναι ότι η παρουσία και δράση της ΟΑΕ, στο πλαίσιο του έργου, είχε ένα θετικό αντίκτυπο στη στάση και ανεκτικότητα των τοπικών κοινωνιών αναφορικά με την παρουσία της αρκούδας και συνέβαλε στο να επιτευχθεί, σε ικανοποιητικό βαθμό, μετριασμός της αρνητικής στάσης των τοπικών κοινωνιών απέναντι στην παρουσία της αρκούδας στην περιοχή του έργου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ...

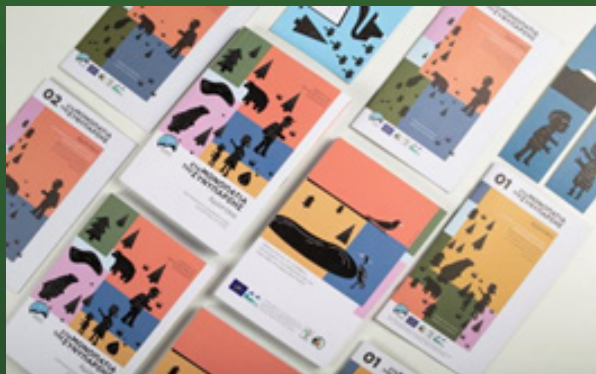
Στη μικρή οθόνη

Στο πλαίσιο του έργου δημιουργήθηκε ένα βίντεο με στόχο την προβολή και διάδοση του κεντρικού μηνύματος του έργου στο ευρύ κοινό σχετικά με τη συνύπαρξη ανθρώπου – αρκούδας. Το τηλεοπτικό σποτ προβλήθηκε σε δύο (2) τοπικούς τηλεοπτικούς σταθμούς.

Σε δραστηριότητες Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Μία πολύ ενδιαφέρουσα δράση ήταν αυτή του καθορισμού δύο θεματικών μονοπατιών στην περιοχή μελέτης, «Τα μονοπάτια της Συνύπαρξης». Κατά μήκος των μονοπατιών τοποθετήθηκαν πινακίδες προσανατολισμού και ενημερωτικές πινακίδες περιβαλλοντικής ερμηνείας. Επιπρόσθετα, για την ενίσχυση της διάδοσης της δράσης αυτής έγινε παραγωγή φυλλαδίων και εκπαιδευτικού οδηγού που απευθυνόταν σε δασκάλους, ειδικούς περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και μαθητές. Για την επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων ευαισθητοποίησης του κοινού σε περιβαλλοντικά θέματα υλοποιήθηκαν τρία (3) σεμινάρια, καθώς και δύο (2) εικονικές ξεναγήσεις, μία για κάθε μονοπάτι.

Στο ραδιόφωνο

Κατά τη διάρκεια του έργου δημιουργήθηκαν δύο (2) ραδιοφωνικά σποτ, όπου το ένα αφορούσε στα τροχαία ατυχήματα που πραγματοποιούνται στο οδικό δίκτυο και τις δράσεις του έργου για την αντιμετώπισή τους, και το άλλο παρουσιάζει συνοπτικά τις δράσεις του έργου. Η αναμετάδοση έγινε από τρεις ραδιοφωνικούς σταθμούς.

..ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΑΡΜΟΔΙΟΥΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥΣ ΤΟΠΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Συνεντεύξεις

Στο πλαίσιο της αναγνώρισης των εμπλεκόμενων φορέων και του ρόλου αυτών, υλοποιήθηκαν 32 συνεντεύξεις σε μέλη διάφορων βασικών φορέων της περιοχής (αγρότες, μελισσοκόμοι, μέλη περιβαλλοντικών οργανώσεων, τοπική αυτοδιοίκηση, επιμελητήρια, κ.ά). Ουσιαστικά, πραγματοποιήθηκε μία καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και μία πρώτη αναγνώριση των δυνατοτήτων και των αδυναμιών των εμπλεκόμενων. Αποτέλεσμα αυτού ήταν να δημιουργηθούν πέντε (5) διαφορετικές ομάδες-στόχοι, εστιάζοντας στην προσέγγιση της αρκούδας σε οικισμούς, στις ηλεκτροφόρες περιφράξεις και στα σκυλιά φύλαξης ζώων. Οι ομάδες αυτές συναντήθηκαν για να ανταλλάξουν απόψεις, εμπειρίες και να αξιολογήσουν τα εμπόδια για την εφαρμογή των πρακτικών.

Συναντήσεις με Ενδιαφερόμενους Φορείς

Μία σειρά εκδηλώσεων-διαβουλεύσεων πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του έργου. Συνολικά υλοποιήθηκαν 11 ημερίδες, όπου παρευρέθηκαν περισσότεροι από 150 εκπρόσωποι των ενδιαφερόμενων φορέων της περιοχής. Σκοπός των εκδηλώσεων αυτών ήταν η παρουσίαση των πρακτικών του έργου, η συζήτηση περί του τρόπου εφαρμογής τους στην περιοχή μελέτης, καθώς και η συμμετοχή τους στην υιοθέτηση και εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών, η ανταλλαγή απόψεων, και η προσαρμογή των δράσεων του έργου σε τοπικό επίπεδο.

Εκπαιδεύσεις

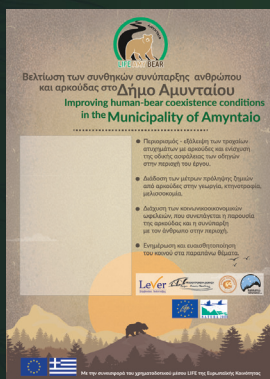
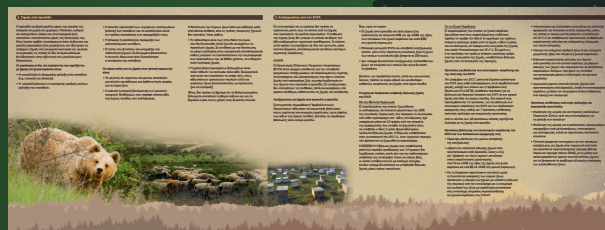
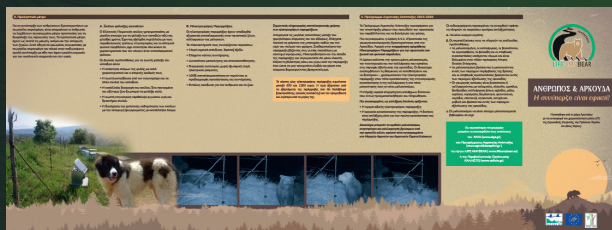
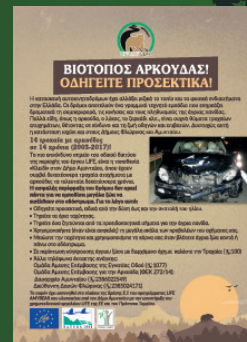
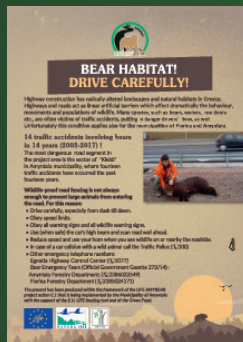
Πραγματοποιήθηκαν δύο (2) κύκλοι κατάρτισης του προσωπικού της Δασικής Υπηρεσίας και άλλων φορέων που εμπλέκονται σε περιστατικά διαχείρισης πληθυσμών αρκούδας, ώστε να ενημερωθούν σχετικά με τη σημασία των δράσεων του έργου ως εργαλείο προστασίας, αλλά και συνύπαρξης της αρκούδας.

Έρευνες

Έρευνες σχετικά με τις αντιλήψεις και τη συμπεριφορά των ενδιαφερόμενων μερών προς την προστασία και διαχείριση της αρκούδας πραγματοποιήθηκαν με το διαμοιρασμό ερωτηματολογίων προς αυτούς. Συγκεκριμένα, έγιναν πέντε έρευνες γνώμης και συγκεντρώθηκαν και επεξεργάστηκαν πάνω από 600 ερωτηματολόγια.

Ενημερωτικό υλικό

Στο πλαίσιο του έργου LIFE AMYBEAR δημιουργήθηκε πλούσιο ενημερωτικό υλικό με την παραγωγή τριών (3) φυλλαδίων με διάφορες θεματικές, αφίσες, ενημερωτικές πινακίδες που δημιουργήθηκαν με σκοπό την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση του κοινού και των τοπικών φορέων, καθώς και τη διάδοση των στόχων του έργου.

Επισκέψεις Ανταλλαγής Εμπειρίας και Καλών Πρακτικών σχετικά με τη Διαχείριση Πληθυσμών Αρκούδας / Exchange Trips – Study Visits

6

300

Συμμετέχοντες σε περισσότερα από 10 Εκπαιδευτικές Εκδηλώσεις / Participants of more than 10 educational events

Συμμετέχοντες σε 5 Σεμινάρια σχετικά με το Σήμα Καφέ Αρκούδας / Participants of the 5 Brown Bear Label Seminars

150

200

Συμμετέχοντες σε άλλες ανοικτές ενημερωτικές εκδηλώσεις του έργου / Participants of other open events of the project

Φορές αναμετάδοσης ραδιοφωνικού σποτ / Times the radio spot being broadcasted

1000

500.000

Τηλεθεατές που προσεγγίστηκαν από το τηλεοπτικό σποτ / Viewers of the TV spot

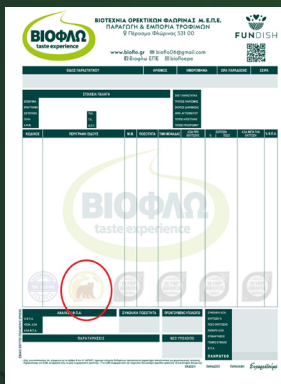

Πρότυπο και Τοπικό Σήμα «Καφέ Αρκούδα»

Ένα σημαντικό επίτευγμα του έργου ήταν η προσπάθεια να αναγνωρίσουν οι επιχειρήσεις της περιοχής την Καφέ Αρκούδα, ως είδος που δεν έχει μόνο περιβαλλοντική, αλλά και οικονομική αξία, προσθέτοντας με αυτό τον τρόπο αξία στα προϊόντα ή/και τις υπηρεσίες των επιχειρήσεων που εφαρμόζουν συγκεκριμένες πρακτικές, φιλικές προς την Αρκούδα. Για να το πετύχουμε αυτό, δημιουργήσαμε το Τοπικό Πρότυπο «Καφέ Αρκούδας» για την πιστοποίηση και προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών φιλικών για την αρκούδα. Ο αντίκτυπος αυτής της δράσης αναμένεται να έχει μακροχρόνια βιώσιμα αποτελέσματα που θα συνεχιστούν και μετά το τέλος του έργου.

Βασικός στόχος μας ήταν να ενημερώσουμε, ευαισθητοποιήσουμε, κινητοποιήσουμε και εκπαιδεύσουμε τις τοπικές επιχειρήσεις. Έτσι, οργανώσαμε συνολικά πέντε (5) εκδηλώσεις ενημέρωσης και σεμινάρια εκπαίδευσης. Το αποτέλεσμα αυτών ήταν να καθοδηγήσουμε σε συνεργασία με το Επιμελητήριο Φλώρινας, που αποδέχθηκε να αποτελέσει τον Φορέα Διαχείρισης και Πιστοποίησης του Προτύπου, τις επιχειρήσεις που εκδήλωσαν ενδιαφέρον να λάβουν το Τοπικό Σήμα. Το τοπικό σήμα «Καφέ Αρκούδα» απονεμήθηκε σε 15 επιχειρήσεις, μέλη του Επιμελητηρίου Φλώρινας, που κατάφεραν να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις του προτύπου.

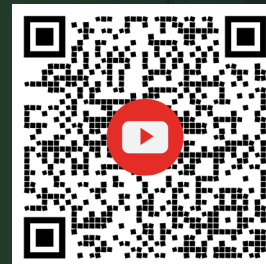

Συντονιστής Εταίρος: LEVER Σύμβουλοι Ανάπτυξης Α.Ε.

Εταίροι: Δήμος Αμυνταίου, Καλλιστώ - Περιβαλλοντική Οργάνωση για την Άγρια Ζωή και τη Φύση
Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου Δυτικής Μακεδονίας – Διεύθυνση Δασών Φλώρινας

Προϋπολογισμός: 1.521.156 € (75% Οικονομική Συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:1.140.116€)

Διάρκεια του έργου: 01/10/2016 – 30/11/2021 (62 μήνες)

Συνοπτική Τελική Έκθεση Αποτελεσμάτων του Έργου

LIFE15 NAT/GR/001108 **LIFE AMYBEAR**

Βελτίωση των συνθηκών συνύπαρξης
ανθρώπου και αρκούδας στο Δήμο Αμυνταίου

Το έργο LIFE15 NAT/GR/001108 – LIFE AMYBEAR συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Πράσινο Ταμείο και τους δικαιούχους του έργου.

